

Kúria
végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.804/2023/14.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Boros Tibor, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. május 2.
Az ügy tárgya:	orgazdaság büntette
Terheltek:	I. rendű terhelt II. rendű terhelt III. rendű terhelt IV. rendű terhelt
Első fok: tárgyalás, 2022. június 27.	Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.13.093/2016/268, ítélet,
Másodfok: ülés, 2023. május 18.	Fővárosi Törvényszék, 21.Bf.11.253/2022/38. ítélet, nyilvános
Harmadfok:	-
Az indítvány előterjesztője:	I. rendű terhelt védője II. rendű terhelt védője III. rendű terhelt védője IV. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya:	a terheltek javára

Rendelkező rész

A Kúria az orgazdaság büntette miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű terheltek védői által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.13.093/2016/268., illetve a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 21.Bf.11.253/2022/38. számú ítéletét I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. június 27-én kihirdetett 20.B.13.093/2016/268. számú ítéletével I. rendű és II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan és bünszervezetben elkövetett orgazdaság büntetében [Btk. 379. § (1) bekezdés b) pont, (6) bekezdés b) pont]. Ezért I. rendű és II. rendű terheltet 6-6 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre, 6-6 év közügyektől eltiltásra és 300-300 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint összegű, összesen fejenként 600.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsáthatók. Ezen túl az I. és II. rendű terhelttel szemben külön-külön 15.000.000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. A III. rendű és IV. rendű terheltet 5-5 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre, 5-5 év közügyektől eltiltásra és 200-200 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint összegű, összesen fejenként 400.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsáthatók.

[2] Az I., II., III. és IV. rendű terheltek tekintetében ellentétes irányú fellebbezések nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. május 18-án kelt 21.Bf.11253/2022/38. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az említett terheltek tekintetében megváltoztatta: az I-IV. rendű terheltek terhére rótt orgazdaság bünteténél a bünszervezetben elkövetésre utalást mellőzte, ugyanakkor a büntetést velük szemben mint bünszervezetben elkövetőkkel szemben tekintette kiszabottnak. Az I. rendű vádlottal szemben a tőle már korábban lefoglalt és bevételezett 10.000.0006 forintra, valamint azon túl 5.000.000 forintra rendelt el vagyonekobzást, míg a II. rendű vádlottal szemben elrendelt vagyonekobzás összegét 19.000.000 forintra emelte fel. Egyebekben azonban elsőfokú ítéletet I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű terheltek vonatkozásában helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[4] Az I. rendű terhelt védője indítványának törvényi okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját, valamint b) pontjának ba) alpontját jelölte meg.

[5] A felülvizsgálati indítvány lényege szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével tévesen állapította meg az I. rendű terhelt terhére rótt jogi minősítést. A bünszervezet-fogalom tartalmi értelmezése szerint hierarchikus az a heterogén struktúrában, vertikális színteződéssel egymásra épülő rendszer, amely egymással kölcsönös kapcsolatban álló alrendszerekből áll. Az egyes szintek és feladatkörök mereven nem válnak el egymástól, egyes szinteken lévő tagok, résztvevők más feladatkörökbe is bekapcsolódhatnak. E körben a védő megkülönböztette a főnöki szintet, a menedzsmentet és az akció szintet.

[6] A védő szerint a bünszervezet fogalmi eleme a magas fokú konspiráció is, aminek része, hogy a csoport tagjai csak a szükséges és elengedhetetlen mértékig ismerjék egymást, a szervezeten belüli szerepeket pontosan, árnyaltan elosszák.

[7] Az Európa Tanács Szervezett Bűnözés Büntetőjogi és Kriminológiai Kérdéseivel Foglalkozó Csoportja irányelveként megfogalmazott olyan kritériumokat, melyek kötelezők és esetlegesen ahhoz, hogy egy bünszervezet fennállása megállapítható legyen. A jelenlegi fogalom kötelező elemei közé tartozik a legalább három fős létszám, a hosszabb vagy határozatlan tartamra való szervezettség, a súlyos bűncselekmények elkövetésének célzata és

az anyagi haszonszerzés. Az esetleges elemek: a kialakult feladat- és szerepmegosztás, a megfélemlítési célzattal alkalmazott erőszak vagy más módszer, a kialakult belső fegyelem, a politika, média, közigazgatás, gazdasági élet befolyásolása, a pénzmosás, a nemzetközi együttműködés, valamint kereskedelmi és üzleti formák alkalmazása. A bűnszervezet megállapíthatóságához az összes kötelező ismerv és még legalább két esetleges ismerv megállapítása szükséges.

[8] A törvényi fogalom elemei a létszám, a hierarchia és a konspiráció, az időtartam, az elkövetés célja és a jogkövetkezmények. E feltételek konjunktívák, azaz a bűnszervezet megállapíthatóságához valamennyi feltétel együttes megvalósulása szükséges.

[9] A szervezetet olyan időtartamra kell létrehozni, ami alatt a tagok összehangoltan tudnak működni. Fontos, hogy a tagok alá-fölérendeltségi viszonyban álljanak egymással. A konspiráció mélyebb együttműködést jelent, aminek részei a lebukás megelőzése érdekében tett lépések, a bűncselekményekből származó előnyök elosztása és az elkövetők közötti koordináció.

[10] Rögzíthető, hogy a bűnszervezet a következetes és töretlen jogalkalmazói gyakorlat alapján konkrét ügyben akkor állapítható meg, ha az elkövetési magatartást jellemző szervezettség hosszabb időtávon túlmenően is a hierarchia jegyeit mutatja. A hierarchikus szervezeti felépítés pedig azt jelenti, hogy az ügytől független külső szemlélők számára is megállapíthatóan, az elkövetők alá-fölérendeltségi viszonyban vannak és az egyes döntési szintek plasztikusan elkülöníthetők egymástól, vagyis a szervezeti felépítésnek egyértelműen vertikális struktúrája van, amely hierarchiában lévő személyek közötti együttműködés a feladatok megosztásán alapul. A munkamegosztás tehát a hierarchizált interperszonális kapcsolatokon nyugvó tényleges feladatmegosztást jelenti.

[11] A bűnszervezet és a bűnszövetség fogalmi elválasztásának tartalmi értelmezése szerint az a lényeg, hogy a konspiratíván működő fogalmi elem a bűnszervezet tekintetében valójában az összehangoltság magasabb és szervezettebb fokát jelenti, ami nem valósul meg pusztán azzal, ha az elkövetők a tevékenység kifejtésével erősítik egymás szándékát.

[12] Ennek a jogi kategóriának a megállapításához szükséges, hogy a bűncselekmények elkövetéséhez kapcsolódóan az egyes személyek közötti feladatok kiosztására és a végrehajtás rendjének meghatározására a struktúrában belül ne véletlenszerűen és ne eseti jelleggel, hanem konspiratív formában, konkrétan megszervezetten kerüljön sor.

[13] Az alapügyben megállapított tényálláshoz kapcsolatosan értékelt bizonyítékok alapján megalapozottan nem állapítható meg, hogy az I. rendű terhelt bármilyen konkrét formában utasításadó szereppel irányította volna az ügyben felelősségre vont többi terheltet.

[14] Sem a lehallgatási anyag, sem a személyi bizonyítékok alapján tartalmilag megalapozottan és törvényesen nem lehet vele szemben azt a logikai következtetést levonni, hogy a bíróság által leírt szervezetben kiemelt vezető szerepet betöltő személyként meghatározta volna a feladatokat, illetve az ő általa strukturálisan meghatározott utasításokkal egymástól elkülönítetten kialakította és működtette volna a szervezet döntéshozói és végrehajtói szintjén működő elkövetők cselekményét.

[15] Önmagában a virágnyelven, illetve elvont tartalommal folytatott telefonbeszélgetések, illetve a bíróság által leírt módon, a viszonylag hosszabb idő alatt összehangolt és egymás tevékenységét segítő formában való elkövetési magatartás alapján sem lehet a bűnszervezet léte megalapozott és valós következtetést levonni.

[16] Az elsőfokú bíróság a bűnszervezet tényének megindokolása során adós maradt a bűnszervezetet alkotó egyes fogalmi elemek konkrét és az ügyben értékelt bizonyítékokhoz kötött ok-okozati összefüggéssel összekapcsoltan vizsgált megállapításaival.

[17] A laza ismeretségi viszonyban lévő vádlottak közötti szervezett jellegű elkövetési magatartás tartalmilag megalapozottan és jogszerűen legfeljebb a csoportos a bűnszövetségben történő elkövetés megállapítására adhatna alapot.

[18] A védő álláspontja szerint ezért a bűnszervezetben történt elkövetésre levont jogkövetkeztetés és az annak alapján alkalmazott büntetéskiszabás mértéke is törvénysértő, mert a rendelkezésre álló adatok, tények és bizonyítékok alapján a bűnszervezet fogalmát alkotó konjunktív tartalmi elemek teljeskörűen sem külön-külön, sem az egyes konkrét részelemek tekintetében komplex értelmezéssel nincsenek kétséget kizáró bizonyítékokkal igazolva.

[19] Mindezek alapján az I. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt nyilvános ülésen bírálja el és a jogerős ítéletet változtassa meg akként, hogy az I. rendű terheltet a bűnszervezetben való elkövetés mellőzésével mondja ki bűnösnek és a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés, a közügyektől eltiltás és a vagyonelkobzás tartamát, illetve mértékét jelentős mértékben enyhítse.

[20] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. és a IV. rendű terhelt védője is felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára történő hivatkozással.

[21] Az indokolás lényege szerint a terheltek számára mindenképpen az biztosít kedvezőbb megítélést, ha az elbíráláskor hatályban lévő szabályozás alapján kerül sor a cselekmények elbírálására, mivel az új szabályozás szerint a bűnszervezetben történő elkövetés a fogalmi elemek változása okán jóval nehezebben állapítható meg. Ezért a cselekmény a jelenleg hatályos Btk. 399.§ (4) bekezdés a) pontjára figyelemmel a (7) bekezdés b) pont ba) alpontjába ütköző pénzmosás büntettének minősül.

[22] Az időközben bekövetkezett törvénymódosítás célja, hogy élesebben határolja el a bűnszervezet fogalmát a bűnszövetség fogalmától, egyúttal támpontot adjon a jogalkalmazás számára a bűnszervezetben történő elkövetés megállapíthatósága tekintetében. Ezért a hatályos meghatározás kiegészült a hierarchia és a konspiráció fogalmi elemeivel.

[23] Az I., II., III. és IV. rendű terhelteken kívül más terhelt esetében a bíróság nem állapította meg a bűnszervezetben történő elkövetést. Ezért azt kell vizsgálni, hogy ez a négy ember pontosan hogyan is alkotta a feltételezett bűnszervezetet. A bíróság feltételezése szerint a bűnszervezet vezetői az I. rendű és a II. rendű terheltek voltak. Ugyanakkor a bíróság azt is rögzítette, hogy IV. rendű terhelt is igen sokat segített II. rendű terheltnak, aki az élettársa. Ekként kérdésként merül fel, hogy hány vezető is volt a rendszerben, illetőleg volt-e egyáltalán vezető. A védő álláspontja szerint csak olyan személyek voltak, aki bűncselekményeket követtek el és időnként a cselekvőségük összefonódott. Maga az elsőfokú bíróság rögzítette azt, hogy ki kinek tartozott elszámolással és ki kit utasított. Ezzel megdőlt az az érvelés, mely a bűnszervezet fennálltára utalt, mert nem létesülhet hierarchikus szervezet, ha a terheltek szinte teljesen külön végzik a tevékenységüket.

[24] A konspiratív működéssel kapcsolatban a védő kifejtette: az, hogy valaki, vagy valakik alaposan megszervezik a bűncselekmény elkövetését, még nem egyenlő azzal, hogy konspiratívan teszik azt. Az eldobható telefonok, bizonyos óvintézkedések megtétele nem tekinthető olyan kirívó esetnek, mely alapján megállapítható lenne ezen fogalmi elem; ezeket már a bűncselekmények nagy részénél alkalmazzák az elkövetők, más jellegű bűncselekmények kapcsán is. Megjegyezte, hogy a kábítószer-kereskedelem esetében is igen ritka az, amikor a bűnszervezet megállapítható, pedig ott a konspiráció már a telefonbeszélgetéseknél is látszik, hiszen általában kódnyelven beszélnek egymással. Ennek ellenére itt olyan mértékű elővigyázatosság, illetve védelmi intézkedés nem merül fel, amely megalapozná a konspiratív működés megállapítását. A lebukás érdekében tett lépések sok

esetben önálló bűncselekményként minősülnek, ez azonban jelen esetben nem állapítható meg. Ezen fogalmi elem megállapítása nem lehetséges jelen eljárásban.

[25] Mindezek alapján a II. és IV. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria a bünszervezetben való elkövetés mellőzésével és a Btk. 82.§ (1) és (2) bekezdése alkalmazásával, különös tekintettel a tetemes időmúlásra, valamint arra is, hogy a terhelt az elmúlt 9 évben a társadalmi normáknak maximálisan megfelelő életet éltek, szabjon ki büntetést a II. és IV. rendű terheltekkel szemben.

[26] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt védője is felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 648. § a) pontjára történő hivatkozással.

[27] Az indokolás lényege szerint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a III. rendű terhelt az általa elkövetett cselekményt bünszervezetben követte el. A bünszervezetben való elkövetés ismérveivel az ítélet indokolásának [374]-[377] pontjai foglalkoznak. Ugyanakkor megállapítja, hogy az alkalmazandó jog szerint hatályos bünszervezet fogalmának nem része a hierarchikus szervezettség és a konspiratív működés. A cselekmény elbírálásakor hatályos bünszervezet megváltozott törvényi fogalmának nincs jelentősége, mert a cselekményt az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény szerint kell megítélni (ítélet 380. pont).

[28] Az első eldöntendő kérdés, hogy a III. rendű terhelt által elkövetett cselekményre az elkövetéskori vagy az elbíráláskori anyagi jogszabályok vonatkoznak. E tárgyban a Btk. 2. § (2) bekezdése alkalmazandó, mely szerint a cselekmény elbírálásakor hatályos új büntetőtörvény szerint kell a cselekményt elbírálni, ha a cselekmény már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el.

[29] Jelen esetben a bünszervezeti fogalom megváltozása miatt az elbíráláskor hatályban lévő törvény alkalmazandó. A III. rendű terhelt bűnelkövetési formája azonban nem érte el azt a szervezettségi szintet, amely a bünszervezet megállapításához szükséges.

[30] A III. rendű terhelt tevékenysége az adózatlan cigarettatermékek szállításában, illetve pakolásában mindössze néhány hónapot ölel fel. Ez az időszak 2014 június végétől 2014 november elejéig terjedt. Pusztán ezen időtartam alapján, ezt önmagában vizsgálva nem jelenthető ki, hogy ez az időtartam olyan, amely már kategorikusan hosszabb időtartamúnak minősül.

[31] Az elbíráláskor hatályos törvényben új fogalmi elemként szerepel a hierarchikus felépítés. A miniszteri indokolás szerint ez elsősorban feladatmegosztást jelent.

[32] Jelen esetben a feladatmegosztás a bűncselekmény végrehajtása során történt meg. A szerepek, feladatok megosztása a bűncselekmény elkövetési módszerének volt a lényeges eleme, a feladatmegosztás nem magát a csoportot jellemezte.

[33] A kerületi bíróság tévedett akkor, amikor az ítélet [376] pontjában azt állapította meg, hogy a terhelt tevékenysége szervezett és összehangolt volt. E pontban maga az ítélet fogalmazott úgy, hogy „... a személyek kvázi hierarchián végig vonuló vezetői utasítások szerint működtek közre, s hajtották végre az utasításokat”. Az is téves felfogása a törvény értelmezésének, hogy a bünszervezetben elkövetés megállapításához elegendő az, ha a terhelt felismeri, hogy a szervezett összehangoltan működik a hosszútávú célok megvalósítása érdekében.

[34] Ezzel a felfogással szemben – a védő álláspontja szerint – nem elegendő, hogy a terhelt felismerje az összehangolt tevékenységet, hanem a bünszervezet megállapításához az is szükséges, hogy az elkövető a hosszabb időn keresztül való elkövetést és a hierarchikus viszonyt is felismerje.

[35] Az I. rendű és a III. rendű terhelt között nem volt alá-fölé rendeltségi viszony. Az I. rendű terhelt nem utasította, hanem felkérte a III. rendű terheltet bizonyos feladatok ellátására. A köztük lévő viszony inkább baráti, ismerősi viszony volt, a III. rendű terhelt szívességből segített az I. rendű terheltnek és tett eleget a felkérésnek.

[36] Mindezek alapján az III. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria jelen felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat változtassa meg és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

[37] A Legfőbb Ügyészség a BF.990/2023/3. és BF.990/2023/6. számú átirataiban a felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[38] Indokolásában kifejtette, hogy az I. rendű terhelt védőjének indítványa az abban felhívott Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának megfeleltethető érvelést nem tartalmazott; az indítvány tartalma alapján hivatalból vizsgálandó – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel – a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés, azonban az nem valósult meg. Ekként az indítvány kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján vizsgálandó.

[39] A II. rendű és a IV. rendű terhelt védője is ez utóbbi felülvizsgálati okra hivatkozott, amit egyrészt a bünszervezet téves megállapítására, másrészt a Btk. időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés téves alkalmazására alapított. Ugyanezen oknak felel meg a III. rendű terhelt védőjének indítványa is.

[40] Nem foghat helyt az I. rendű terhelt védőjének azon érvelése, miszerint a tényből tényre vont következtetés felülvizsgálat tárgyát képezheti. A tények alapján levont jogi következtetés viszont felülvizsgálat tárgyát képezi. Ekként annak megítélése, hogy az I., II. és IV. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt bünszervezetben követte el, avagy sem, az irányadó tényállás alapján vizsgálandó, és annak alapján lehet a levont jogi következtetés helyességét megítélni.

[41] Az alapügyben eljáró bíróságok a Btk. időbeli hatályát hivatalból vizsgálták a terhelték vonatkozásában, tekintettel arra, hogy a bünszervezet törvényi fogalma az elkövetés időpontjához képest változott. Az elbíráláskor hatályos bünszervezet-fogalom az elkövetéskorhoz képest – miként arra a II. és IV. rendű terhelték védője helyesen hivatkozott – szorosabb, mivel ez utóbbi nem követelte meg a csoport hierarchikus szervezetségét, hanem további specializáció (konspiratív működés) nélkül elegendőnek tartotta a csoport működésének összehangoltságát.

[42] Az irányadó tényállás – szemben a II. és IV. rendű terhelték védőjének érvelésével – az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos Btk. bünszervezet valamennyi fogalmi ismérveinek megállapítása alapjául szolgáló tényeket tartalmazza, s – szemben az I. rendű terhelt védőjének álláspontjával – mindazon tényeket rögzíti, amelyek alapján arra vonható következtetés, hogy a bűncselekmény egy tényleges bünszervezet keretei között elkövetett volt. Az eljáró bíróságok – szemben a III. rendű terhelt védőjének érvelésével – a III. rendű terhelt cselekményének elbírálására törvényesen alkalmazták az elkövetéskori büntető anyagi jogszabályt, mivel az elbíráláskori büntető anyagi jogszabály a bünszervezet vonatkozásában számára nem kedvezőbb.

[43] A III. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának azon hivatkozása, hogy a III. rendű és az I. rendű terhelték között nem volt alá-fölé rendeltségi viszony, a III. rendű terhelt az I. rendű terhelthez fűződő baráti-ismerősi viszonyból eredő szívességből segített az I. rendű terheltnek és tett eleget felkérésének, az irányadó tényállásban nem szereplő olyan hivatkozás, amely az irányadó tényállás felülvizsgálat során meg nem engedett vitatása, ezért az törvényben kizárt.

[44] Az indítványozók érvelésével szemben az I., II., III. és a IV. rendű terheltek a terhükre rótt bűncselekményt bünszervezetben követték el.

[45] Az gazdaság törvényi tényállása is változott 2021. január 1. napjával, s a jogalkotó az gazdaságot a pénzmosás (Btk. 399. §) törvényi tényállásában helyezte el.

[46] Tekintettel arra, hogy a II. és a IV. rendű terheltek védője a Btk. időbeli hatályára vonatkozó anyagi jogszabály megsértése miatt cselekményeik jogi minősítésének pénzmosás büntettként [Btk. 399. S (4) bekezdés a) pont, (7) bekezdés b) pont ba) alpont] történő minősítését tartotta törvényesnek, esetükben vizsgálendő, hogy az alapügyben eljár bíróságok törvényesen alkalmazták-e az elkövetéskori Btk.-t, avagy sem. Az alapügyben eljár bíróságok – szemben a védő érvelésével – a II. és IV. rendű terheltek cselekményének elbírálására törvényesen alkalmazták az elkövetéskori büntető anyagi jogszabályt, mivel az elbíráláskori büntető anyagi jogszabály nem kedvezőbb számukra.

[47] Az alapügyben eljár bíróságok az I., II., III. és IV. rendű terheltek vonatkozásában a Btk. más, mérlegelést nem tűró szabályát nem sértették meg, a felülvizsgálat Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat szerinti törvényi előfeltétele hiányzik, ezért annak a ba) alpontja, azaz a kiszabott büntetés törvényessége önmagában felülvizsgálat tárgyát már nem képezheti. Az I., II., III. és IV. rendű terheltekkel szemben kiszabott büntetés törvényes.

[48] Az I. rendű terhelt védőjének az I. rendű terhelttel szembeni vagyonekbozás mértékének enyhítésére, a bűnügyi költség tekintetében eltérő rendelkezés meghozatalára irányuló indítványa felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat, az törvényben kizárt.

[49] Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű terheltek vonatkozásában hatályában tartsa fenn.

[50] A II. és IV. rendű terheltek védőjének a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat, így a támadott ítéletek megváltoztatására irányuló indítványát fenntartotta.

[51] **III.** A felülvizsgálati indítványok nem alaposak.

[52] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügdyöntő határozata ellen, a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[53] Jelen ügyben az indítványok tartalma alapján megállapítható, hogy a védők valamennyi terhelt esetében a bünszervezet megállapítását és jogkövetkezményeinek alkalmazását sérelmezték. Ugyanakkor az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálat okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára is, a III. rendű terhelt védője pedig a Be. 648. § a) pontjára hivatkozott. Az I. rendű terhelt védője tartalmában utalt a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel felülvizsgálati okot megvalósító, a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértésre is, ami akkor valósul meg, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[54] Ehhez képest a Be. 648. §-a nem meghatározza, hanem csupán rendszerezi a valójában a Be. 649. §-ában taxatív felsorolt felülvizsgálati okokat. Ekként a Be. 648. §-a valamely pontjának felhívása az indítványban nem jelenti a felülvizsgálati ok megjelölését, az a Be. 649. § valamely bekezdésében meghatározott konkrét ok felhívását is igényli.

[55] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont alapján pedig akkor terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ebben az esetben az indítványozó azt sérelmezi, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása törvénysértő, mert a terhelt jogerős ítéletben

rögzített magatartása nem meríti ki egyetlen bűncselekmény törvényi tényállási elemeit sem, avagy – ugyancsak az irányadó tényállás alapulvételével – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére, ezért a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését célozza.

[56] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés pedig – összefoglalóan – akkor valósul meg, ha az ítélet rendelkező része vagy indokolása valamely büntetőjogi főkérdést illetően egymással teljes ellentétben áll. Jelen indítványok tartalmával összefüggésben ez akkor valósult volna meg, ha például a jogerős ítélet rendelkező részében foglaltak szerint a bíróság mint bünszervezetben elkövetőket marasztalta volna el a terhelteket, indokolásában azonban a bünszervezet meg nem állapíthatósága mellett érvelt volna (illetve értelemszerűen ennek fordítottja esetén). Az ügyben azonban a jogerős ítélet rendelkező része és indokolása e körben (is) teljes mértékben összhangban áll; az ítélet az érintett terheltek tekintetében bünszervezetet állapított meg és azt megindokolta. Az érvelés anyagi jogi hibáinak kifogásolása – ideértve azt is, ha az irányadó tényállás alapján a jogkérdés nem dönthető el – anyagi jogi sérelem, ahogy azt egyébiránt az indítvány is helyesen tartalmazta. Ezért az nem eljárásjogi kifogás és nem a Be. 649. § (2) bekezdés, hanem a Be. 649. § (1) bekezdés valamely pontjában meghatározott, anyagi jogi felülvizsgálati ok alapján bírálható el.

[57] Összefoglalva tehát: az I. rendű terhelt védőjének indítványa nem tartalmaz a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását támadó és a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését célzó, ekként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának megfelelő kifogást; eljárási szabálysértés címén pedig ugyancsak anyagi jogi – a bünszervezet megállapítását sérelmező – kifogást fogalmazott meg.

[58] Ugyanakkor az I. rendű, valamint a II. rendű és a IV. rendű terhelt védője is megjelölte a felülvizsgálat okaként a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját, és tartalma szerint a III. rendű terhelt védője is erre hivatkozott indítványában.

[59] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja azonban maga is két, elkülöníthető felülvizsgálati okot szabályoz; felülvizsgálatnak van helye akkor, ha a bíróság jogerős ítéletében kiszabott büntetés téves minősítés (első fordulat) vagy a Btk. más szabályának megsértése (második fordulat) miatt törvénysértő.

[60] Jelen ügyben az I-IV. rendű terhelt bűnösségének a bünszervezetben való elkövetéssel történő megállapítását és azzal összefüggésben a kiszabott büntetés mértékét, valamint annak egyéb jogkövetkezményeit (végrehajtási fokozat, feltételes szabadságból való kizárás) kifogásolták.

[61] A Kúria rámutat arra, hogy a bünszervezetben való elkövetés az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös. Az nem része a jogi minősítésnek, hanem olyan, bármely szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolható többes elkövetői forma, aminek megvalósulása esetén a Büntető Törvénykönyv Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket – egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését – vonja maga után.

[62] Következésképpen az sem érintené a bűncselekmény minősítésének törvényességét, ha a bíróság a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti feltételek téves megállapításával jutott volna arra az álláspontra, miszerint az I-IV. rendű terhelt bünszervezetben követte el a terhére rótt cselekményt.

[63] Így a bünszervezetben elkövetés téves megállapítására való hivatkozás önmagában, függetlenül a kiszabott büntetéstől, nem felülvizsgálati ok.

[64] A bünszervezetben elkövetés téves megállapítására hivatkozás a felülvizsgálati indítványokban, mint „a büntetőjog más szabályának” megsértésére való hivatkozások – azaz

a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulata alapján – lehet alapja a felülvizsgálatnak feltéve, hogy a hivatkozás arra is kiterjed, miszerint az említett anyagi jogszabálysértés miatt a kiszabott büntetés törvénysértő [hivatkozott törvényhely ba) alpontja].

[65] A védők indítványai ekként megfelelnek a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak, ezért a Kúria az alapján az indítványokat érdemben elbírálta.

[66] 2. E körben a Kúria vizsgálta, hogy a bünszervezetben elkövetés megállapítása az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapítások alapján törvényes volt-e. Az irányadó tényállás alapján a bűncselekmény elkövetési ideje: 2014 júniusa - 2014. november 3., az elbírálás időpontja 2023. május 18. Az orgazdaság törvényi tényállását a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. XLIII. törvény 59. § c)-d) pontja 2021. január 1. napjával hatályon kívül helyezte, és azt a pénzmosás (Btk. 399. §) törvényi tényállásában helyezte el.

[67] A II. és a IV. rendű terheltek védője a Btk. időbeli hatályára vonatkozó anyagi jogszabály megsértése miatt cselekményeik jogi minősítésének pénzmosás büntettként [Btk. 399. § (4) bekezdés a) pont, (7) bekezdés b) pont ba) alpont] történő minősítését tartotta törvényesnek. Az elkövetéskori Btk. szerint a II. és a IV. rendű terheltek terhére rótt bűncselekmény (azonosan az I. és III. rendű terheltekkel) folytatódólagosan elkövetett orgazdaság büntettként minősül [Btk. 379. § (1) bekezdés b) pont, (6) bekezdés b) pont], amely öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A cselekmény elbíráláskor hatályos Btk. szerinti minősítése: a pénzmosás büntette [Btk. 399. § (4) bekezdés ab) pont (7) bekezdés b) pont, ba) alpont] szintén öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[68] Ezért a Btk. 2. §-a alkalmazásának szempontjából – tekintettel arra, hogy a büntetési tételben az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvény között nincs különbség – a bünszervezeti minősítés döntő; amennyiben ugyanis az I-IV. rendű terheltek (vagy azok valamelyikének) cselekménye nem felel meg az elbíráláskor hatályos bünszervezet-fogalomnak, úgy a jogerős ítéletben az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény alkalmazásának és a bünszervezeti minősítés mellőzésének lett volna helye.

[69] Ezt tehát valóban azt igényli, hogy a Btk. 2. § (2) bekezdése szerinti törvényválasztás során a bíróságnak össze kell vetnie a tényállást a bünszervezet elbíráláskor hatályos törvényi tényállási elemeivel is. Amennyiben azonban arra a következtetésre jut, hogy a terhelti cselekmény az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény szerint is bünszervezetben elkövetett, úgy – kedvezőbb elbírálás hiányában – alkalmazhatja az elkövetéskori jogszabályt. Ez pedig azt jelenti, hogy csak akkor alkalmazhatja az elkövetéskori törvényt, mely valóban nem igényli a bünszervezet elbíráláskor hatályos többlet tényállási elemeinek fennállását, ha azok egyébként megállapíthatók; így a bíróságoknak azokat vizsgálni kell és el kell számolniuk velük.

[70] Jelen esetben a jogerős ügydöntő határozatot meghozó bíróságok ennek megfelelően, helyesen jártak el.

[71] A bünszervezet jogi szabályozását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntetőtörvénybe (korábbi Btk. 137. § 7. pont). A rendelkezést a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény 35. §-a 1999. március 1. napjával módosította és átszámozta (korábbi Btk. 137. § 8. pont). Az ekkor hatályba lépett törvénytörvény szerint bünszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén haszonszerzés végett létrejött olyan bünszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállaláson alapul. Ezt követően a törvénytörvényt a 2002. április 1. napjától hatályos, a Büntető Törvénykönyvről

szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 19. § (5) bekezdése határozta meg. Aszerint a bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. Ugyanez a szövegezés került át a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.

[72] E két törvényi rendelkezés összevetése alapján kitűnik, hogy a 2002. április 1. napjától hatályos módosítás a bűnszervezet fogalmi elemei közül többet elhagyott, ugyanakkor új tényállási elemeket is meghatározott. A módosító törvény miniszteri indokolása akkor az alábbiakat tartalmazta: „A szervezett bűnözés elleni hatékony fellépés büntetőjogi eszközeinek kialakítása az elmúlt időszakban különös hangsúlyt kapott mind az Európai Unióban, mind más nemzetközi szervezetekben. 1998. december 21-én az Európai Unió Tanácsa együttes fellépést fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról.”. Az együttes fellépés 1. Cikke határozza meg a bűnöző szervezet fogalmát: „Ezen együttes fellépés tekintetében a »bűnöző szervezet« kettőnél több személy hosszabb időre szóló szervezett együttműködését jelenti olyan bűncselekmények összehangolt elkövetésére, amelyek büntetési tételének felső határa legalább négyévi szabadságvesztés büntetés, vagy ilyen tartamú biztonsági intézkedés, avagy ennél súlyosabb büntetés, tekintet nélkül arra, hogy ezek a bűncselekmények magukban képezik az elkövetés célját, vagy pedig eszközül szolgálnak arra, hogy vagyoni előnyt szerezzenek és adott esetben közhatóságok működését megengedhetetlen módon befolyásolják.”.

[73] 2000. december 14-én a 2282/2000. (XI. 29.) Korm. határozat alapján a belügyminiszter aláírta az ENSZ keretében létrejött Egyezményt a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Az Egyezmény 2. Cikke határozza meg a szervezett bűnözői csoport fogalmát.

[74] „Az Egyezmény alkalmazásában

»Bűnöző szervezet«: hosszabb ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, ebben az Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény vagy törvénysértés céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;

»Súlyos bűncselekmény«: legalább négyévi szabadságvesztés-büntetéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető törvénysértést megvalósító magatartás;

»Strukturált csoport«: nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmasként létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepeket kapjanak, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen”.

[75] A törvény az együttes fellépésnek és az említett ENSZ Egyezménynek megfelelő rendelkezést tartalmaz a bűnszervezet fogalmára.

[76] A törvénymódosítás tehát tudatosan, az ENSZ Egyezmény kifejezetten ezt rögzítő tartalmára való utalással mellőzte a bűnszervezet fogalmi elemei közül – egyebek mellett – az alá-fölérendeltség követelményét, a konspiratív működés pedig sem a korábbi, sem a későbbi szabályozásnak nem volt eleme, és azt a hivatkozott nemzetközi jogi aktusok sem kívánják meg. Mindezzel ellentétben áll tehát a 2019. évi LXVI. törvény miniszteri indokolásának az a megállapítása, hogy a korábbi bírói gyakorlat törvényrontó, tehát ún. „contra legem” lett volna. Az indokolás részben a korábbi módosítással tudatosan mellőzött, részben pedig a törvényben soha meg nem kívánt tényállási elemeket kér számon a gyakorlaton.

[77] Ugyanakkor kétségtelen, hogy a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-a újabb tényállási elemeket épített a bünszervezet Btk. 459. § (1) bekezdése szerinti fogalmába. Ez a hierarchikus szervezettség és a konspiratív működés. Tekintettel arra, hogy e módosítás 2019. július 10-én, azaz a jogerős ítélet meghozatala előtt lépett hatályba, ezért az az ügyben nem közömbös.

[78] A 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosított Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint a bünszervezet megállapításának feltételei az alábbiak:

- legalább három személyből álló,
- hosszabb időre,
- hierarchikusan szervezett,
- konspiratíván működő csoport,
- amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

E feltételek egyidejű megléte esetén törvényes a bünszervezet megállapítása.

[79] A bünszervezet törvényi feltételei közül a három vagy több személy megléte, és a szervezet céljának ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére való irányultsága részletesebb indokolást nem igényel. Ezeket az indítványok maguk sem sérelmezték.

[80] Elegendő arra utalni, hogy az I-IV. rendű terheltek terhére rótt orgazdaság büntette jelen esetben felmerült minősítése alapján kiszabható szabadságvesztés tételkereteinek felső határa 10 év. Az önállóan is büntetendő részselekmények sorozatával megvalósuló, de törvényi egységbe olvadó, ezért egyetlen rendbeli bűncselekmény – az egyéb feltételeket is kimerítő – szervezett véghezvitele megalapozza a régi Btk. 137. § 8. pontjában, illetve a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott bünszervezeti elkövetés megállapítását, és ennek a régi Btk. vagy a Btk. Általános Részében írt következményeinek levonását (Kúria Bfv.II.1033/2021/32., Bfv.I.587/2022/75.). A három vagy több személy megléte (már csupán a tényállásban megjelenített és felülvizsgálattal érintett négy terhelt személye okán is) szintén egyértelműen megállapítható. Nem feltétele a bünszervezet megállapításának, hogy valamennyi terhelt az elkövető-társait ismerje; elegendő, ha a tudata kiterjed arra, hogy a bűnös tevékenységet legalább hárman végzik. Jelen esetben azonban az irányadó tényállás alapján az I-IV. rendű terheltek egymással kapcsolatban álltak, ismerték egymást. Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt elsődlegesen a dohánytermékek behozatalát és a II. rendű terhelt részére történő értékesítést végezte. A II. rendű terhelt a cigarettákat elsődlegesen az I. rendű terhelttől szerezte meg, cserekereskedelem, illetve egyéb beszerzési forrásokon túlmenően emellett több fővárosi felvásárlója volt. A III. rendű terhelt az I. rendű terhelt utasításai alapján, a IV. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasításai alapján járt el. A IV. rendű terhelt élettársa volt a II. rendű terheltnek. A IV. rendű terhelt a II. rendű terhelt élettársaként rendszeresen helyettesítői és kisegítői feladatokat látott el a részére, ennek során mind a beszerzés, mind az értékesítés vonatkozásában kapcsolatban állt az I. rendű terhelttel, egyeztettek egymással.

[81] A tényállás alapján kétség sem fér ahhoz, hogy az I-IV. rendű terhelt tudata átfogta tevékenységük során a kettőnél több személy abban való részvételét.

[82] A hosszabb időre szervezettség kapcsán a Kúria utal arra, hogy az irányadó tényállás szerint az I-IV. rendű terheltek 2014. júniusától 2014. november 3. napjáig végezték a tevékenységüket {elsőfokú ítélet [22], [28] bekezdés}. Ugyanakkor a törvény nem a ténylegesen hosszabb időn keresztül megvalósult működést, hanem a hosszabb időre szervezettséget határozza meg a bünszervezet fogalmi elemeként.

[83] Az irányadó tényállás szerint az I. r. és a II. r. vádlottak összehangoltan működő bűnözői csoportot, s ennek keretében egy olyan hálózatot alakítottak ki, melynek tevékenysége rendszeres haszonszerzési célzattal életvitelszerűen, jövedéki adófizetési kötelezettség alá eső – de ennek megfizetését igazoló, a jogszerű szabad forgalomba bocsátás feltételéül szolgáló – magyar adójegy nélküli, dobozáron negyedannyiba kerülő, az eljárás során ismeretlenül maradt személyek által Magyarországra jogellenesen behozott adózás alól elvont dohánytermékek fővárosba történő szállítása, azok raktározása, illetve a kialakított vevőkörük részére a cigaretták értékesítésére irányult, anyagi haszon mellett {elsőfokú ítélet [18] pont}.

[84] Az I. és II. rendű terhelt utasításainak megfelelően a cigaretták szállítását több tehergépjárművel végezték, az adózás alól elvont cigaretta és a tehergépjárművek tárolására több garázst, mélygarázsban parkolóhelyeket béreltek {elsőfokú ítélet [26], [29], [32]-[34], [40], [44], [48], [49], [54]-[58], [61], [63] pont}.

[85] Jelen esetben nincs ténybeli alap annak feltételezésére, hogy a bűnszervezet működése időben limitált lett volna. Ellenkezőleg, a szervezet felépítéséből és tevékenységéből az a következtetés vonható le, hogy a terheltek szándéka a határozatlan időre szervezett keretek közötti tartós működésre irányult, aminek csak a terheltek tevékenységének lelepleződése és az I-III. rendű terheltek őrizetbe vétele vetett gátat.

[86] A Kúria a III. rendű tekintetében osztotta a Fővárosi Törvényszék álláspontját {elsőfokú ítélet [129] pont}, mely szerint a bűnszervezet hosszabb időre történő szervezettsége mellett közömbös, hogy a III. rendű terhelt csupán rövidebb ideig vett részt annak tevékenységében, hiszen akár egyetlen cselekmény eseti jelleggel történő megvalósítása mellett is felróható a bűnszervezeti elkövetés, ha az elkövető tudata kiterjedt arra, hogy magatartásával bűnszervezet által elkövetett bűncselekményhez kapcsolódik, járul hozzá (4/2005. BJE jogegységi határozat I. pont, Kúria Bfv.II.1033/2021/32.). Az irányadó tényállás szerint pedig a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt utasításának megfelelően többek között közreműködött a lakóhelyén leállított cigaretta tárolására szolgáló tehergépkocsi, garázs nyitásában, amikor a vevő megérkezett, de segített az átpakolásban, mélygarázsban négy parkolóhelyet bérelt, illetve egy teherjármű bérlését is vállalta és felelt a műszaki állapotáért mint sofőr. Mindezek alapján a III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy ezen tevékenységét egy nem legális tevékenységet folytató szervezet keretében végzi.

[87] A felülvizsgálati indítvánnyal támadott konspiratív működés kapcsán is osztotta a Kúria a törvényszék álláspontját, mely szerint az elkövetők a telefonbeszélgetéseik során kódolt nyelvet használtak, kifejezetten azzal a céllal, hogy tevékenységük mibenlétét leplezzék, ezzel a felelősségre vonás esélyét minimalizálják. Hasonló célt szolgált az egymás közötti kommunikációhoz használt telefonok cseréje, hőkamera beszerzése is. Erre utal a IV. rendű vádlottnak az elfogás után tanúsított magatartása vagy az I. rendű vádlottnak az V. rendű vádlott elfogásakor tanúsított reakciója is, ahogyan a helyszínről történő menekülés is {másodfokú ítélet [131] pont}.

[88] A jogerős ítélet tényállása azt tartalmazza a konspiráció kapcsán, hogy az I. rendű és a II. rendű terheltek a vevői körrel és egymással történt kapcsolattartások során a bűnszervezet, így a cselekményük leplezése céljából különböző mobiltelefonokat, hívószámokat és SIM kártyákat használtak, a II. rendű terhelt pedig a IV. rendű terhelttel közösen kezelt egyes hívószámokat. A használt SIM kártyák előfizetői – így személy 1, személy 2, cég 1, személy 3 – ún. SIM kártya dílerként váltak ismertté, kilétük felfedhetetlen, nevükhöz több ezer előfizetés volt köthető. Az I. rendű és II. rendű terheltek telefonbeszélgetéseik során konspiráltan kommunikáltak, a beszélgetésekből a cigaretta, mint áru kétségtelenül, sőt azon túl, az adózatlan cigaretta fajtája is ismertté és beazonosíthatóvá vált. Ez azonban nem a konspiráció hiányára, hanem a hibájára vezethető vissza. A beszélgetések során elhangzottak

olyan szóhasználatok, melyek vagy cízellálás nélkül, vagy nagyon nagy hasonlóságot mutatva kerültek lekommunikálásra, s ezáltal az egymással közölt információk alapján beazonosíthatóvá váltak az egyes adózatlan termékek. Ilyen, lekommunikált márkajelzések voltak a ... márkajelzések, melyekhez különböző fantázianevek is kapcsolódtak, így a „marha” és „marcipán,” a „Minszk” „zenekar” „fesztivál” és „facebook,” a „krumpli,” a „vicces,” és „vince,” a „sárga,” fantázianeveket kapott. Az ízesített, illetve a további cigarettákra az eper, mentol, menti, gyümölcs, 05-ös és 03-as, Kontin, fiú, zebra, festék megjelöléseket használták. A mennyiségeket láda (azaz 50 karton), kiló (azaz 1 karton), doboz (azaz 1 karton), illetve csomag (azaz 1 karton) kifejezéssel, vagy mértékegység nélkül csupán számmal illeték, utalva a cigarettakartonok, illetve adott esetben a mesterkarton mennyiségére {elsőfokú ítélet [23], [24] pont}.

[89] A logisztikai feladatokat a III. rendű, valamint a VI. rendű, és a VII. rendű terheltek az forgalmi rendszám 1, Volkswagen Transporter, a forgalmi rendszám 2 Ford Transit, valamint a forgalmi rendszám 3, majd a forgalmi rendszám 4 Mercedes Sprinter típusú tehergépjárművekkel, mint a szállítványozást végző gépkocsikkal látták el. Felvezető járműként a forgalmi rendszám 5 Ford Focus típusú és forgalmi rendszám 6 Ford Focus személygépkocsi szolgált, amelyeket többnyire VII. r. vagy VI. r. vádlott vezetett {elsőfokú ítélet [34] pont}.

[90] A cselekmények leplezése érdekében 2014. október 27. napja táján I. rendű terhelte nagyobb összegű hőkamerát is vásárolt, illetve ezt megelőzően pár nappal távcső vásárlásába is beruháztak a VI. rendű terhelttel, akik mellett azokat VII. rendű terhelte is használta az egyes utak alkalmával {elsőfokú ítélet [35] pont}.

[91] Az ismeretlen személyektől megszerzett, jövedéki adózás alól elvont cigaretta értékesítés céljából a magyar-külföldi határról a fővárosba szállítása, a szállítás lebonyolításának módja, ennek során felvezető gépkocsik, hőkamerák, távcsövek használata, a cigaretta részben erre a célra bérbe vett helyiségben raktározása, a vevők beazonosíthatatlan néven említése, a vevőkkel történő, illetve a terheltek egymás közötti kommunikációja során a különböző márkajelzéssel ellátott cigaretták fantázianeven említése, a mennyiségek sajátos néven megjelölése, az ugyancsak azonosíthatatlan mobiltelefonok, hívószámok, SIM-kártyák használata nyilvánvalóan a bűnözői csoport tényleges tevékenységének leplezését célozta, vagyis a működés konspiratív jellege kétségtelenül tetten érhető.

[92] Utal még a Kúria arra, hogy a törvény az „átlagos” vagy „szokásos” szervezetség mértékét meghaladó többletet nem követel meg a konspiratív működés megállapításához (Bfv.II.1377/2020/12.). Az „átlag” meghatározása – a bázis teljes körű ismeretének hiányában, illetve nem számszerűsíthető minőségi jegyek kapcsán – egyébként fogalmilag nem is lehetséges. A csoport konspiratív működése lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg (Kúria Bhar.III.571/2019/41.). Ez jelen esetben kétségtelenül megállapítható.

[93] Az irányadó tényállásból a hierarchikus szervezeti felépítés is kirajzolódik: a 2014. év nyarára a jövedéki adózás alól elvont termékek magyarországi értékesítésére kialakított bünszervezet két vezetője I. rendű terhelte és II. rendű terhelte – „becenév” – voltak.

[94] A feladatszerzés szerint az I. rendű terhelte elsődlegesen a dohánytermékek behozatalát és a II. rendű terhelte részére történő értékesítését végezte, legkevesebb hat nagyobb mennyiségű készletet megrendelő vásárlóval köztük az V. rendű és a X. rendű terhelttel tartotta a kapcsolatot a csempészett áruk továbbértékesítése kapcsán, míg a II. rendű terhelte a cigarettákat elsődlegesen az I. rendű terhelttől szerezte meg, cserekereskedelem, illetve egyéb beszerzési forrásokon túlmenően emellett több fővárosi felvásárlója volt, akik kisebb és nagyobb mennyiséget is vásároltak tőle.

[95] A bünszervezet vezetői utasításainak végrehajtói voltak a III. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek, akik az I. rendű terhelte utasításai alapján jártak el, továbbá a IV. rendű és a VIII. rendű terheltek, akik a II. rendű terhelte utasításai alapján jártak el és látták el feladataikat. A IV. rendű terhelte élettársa volt a II. rendű terheltnak, aki utasítások végrehajtása mellett, a II. rendű terhelte helyett többször végzett értékesítéseket, és a készletek alakulását önállóan kísérte figyelemmel. A beszerzési vonalat bár a II. rendű terhelte kizárólagosan intézte, e körben a IV. rendű terhelte kiegészítő szerepet töltött be {elsőfokú ítélet [19]-[21] pont}.

[96] A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bünszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben azonban olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervező, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását az új fogalom szerint is. Jelen ügyben az irányadó tényállás alapján az I. és a II. rendű terheltek mellérendeltségi viszonyban álltak egymással. Az I. rendű terhelttel alárendeltségi viszonyban voltak a III., VI., és VII. rendű terheltek, akik az I. rendű terhelte utasításai szerint jártak el. A IV. rendű terhelte a II. rendű terhelttel részben mellérendeltségi, részben alárendeltségi kapcsolatban állt, míg az I. rendű terhelttel – a II. rendű terhelte mellett, avagy őt helyettesítve – mellérendeltségi kapcsolatban volt. A II. rendű terhelte alárendeltségében volt a VIII. rendű terhelte, aki a II. rendű terhelte utasításai szerint járt el.

[97] Olyan kíváncsi azonban a törvény nem támaszt, hogy e hierarchiának valamiféle, a másik feletti hatalom alapján kell kialakulnia, következésképp hierarchikus szervezettség állapítható meg akkor is, ha a feladatmeghatározó – végrehajtó szerepkör akár baráti bizalom, akár a résztvevők jól felfogott anyagi érdekei alapján alakul ki és önkéntes teljesítésen nyugszik.

[98] Ekként tehát jelen ügyben az I-IV. rendű terhelte által is tudottan, többszintű hierarchikus szervezetet jött létre, amelybe az I. és II. rendű terhelte irányításával a III. és IV. rendű terhelte is betagozódott.

[99] Következésképp az irányadó tényállásból az következik, hogy a bünszervezet valamennyi ismérve – az elbíráláskor hatályos törvény alapján is – megvalósult, és azt a felülvizsgálattal érintett terhelteknek fel kellett ismernie.

[100] Ezért a bíróság jogerős ítéletében törvényesen állapította meg, hogy az I., II., III., és IV. rendű terheltek a terhükre rótt bűncselekményt bünszervezetben követték el, az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazása sem eredményezne enyhébb elbírálást (a bünszervezet mellőzését). Így arra nincs is törvényes ok.

[101] Ekként az is megállapítható, hogy bünszervezet megállapításának az elkövetéskor hatályos, a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában írt valamennyi (a hierarchikus felépítést és a konspiratív működést nélkülöző) feltétele pedig értelemszerűen szintén megvalósult. Fel sem merülhet, hogy az I-IV. rendű terheltek a terhükre rótt cselekmények elkövetése során ne lettek volna tisztában azzal, hogy saját tevékenységüket legalább három (valójában annál több) személy, hosszabb időre szervezett, ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére irányuló, összehangolt működése keretében fejtik ki.

[102] Mindezek alapján tehát a bíróság a jogerős ítéletében helyesen alkalmazta az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényt és törvényesen állapította meg, hogy az I-IV. rendű terheltek a cselekményüket bünszervezetben követték el, és törvényesen alkalmazta annak a büntetési tételre kiható jogkövetkezményeit is.

[103] 3. Ugyanakkor a Kúria hangsúlyozza, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulata szerinti felülvizsgálat esetén – azaz a Btk. más szabályának megsértése kapcsán – a

kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, ha annak neme és/vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. Törvénysértő büntetés címén felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, másként szólva ilyen büntetést – illetve ilyen formában joghátrányt – a törvény nem ismer, nem tesz lehetővé [Kúria Bfv.III.1559/2018/10. (BH 2020.9.)].

[104] Ez – egyebek mellett – akkor valósul meg, ha a kiszabott büntetés neme vagy mértéke kívül esik az adott bűncselekményre kiszabható büntetési tételkereten, feltéve, hogy a kifogásolt büntetés kiszabására a büntetési tétel alsó vagy felső határának áttörését lehetővé tevő Különös részi rendelkezések sem adnak alapot.

[105] Jelen ügyben azonban az I-IV. rendű terhelttel szemben a jogerős ítéletben kiszabott büntetés még a bünszervezetben elkövetés miatti büntetési tételkeret-növekedést figyelmen kívül hagyva is az orgazdaság büntettének [Btk. 379. § (1) bekezdés b) pont, (6) bekezdés b) pont] 5 évtől 10 évig terjedő büntetési tételének keretei közé esik. Következésképpen az akkor sem lenne törvénysértőnek tekinthető, ha a bünszervezetben elkövetést a büntetés kiszabása során mellőzni kellene.

[106] A bünszervezetben való elkövetés megállapításának további jogkövetkezménye a büntetési tétel keretének emelkedésén kívül a büntetés végrehajtása során feltételes szabadságra bocsátás kizárása, valamint a fegyház végrehajtási fokozat megállapítása is.

[107] A feltételes szabadság lehetőségéből kizárás, valamint a szabadságvesztés büntetés fokozatának meghatározása azonban akkor sem tekinthető törvénysértő bünteteskiszabásnak, ha annak alapja a bünszervezetben elkövetés védő által állított téves megállapítása lenne. Az erre való hivatkozás a felülvizsgálat Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglalt törvényi okán kívül esik (Kúria Bfv.II.947/2021/9., EBH 2015.B.6., BH 2015.269.II., BH 2015.180.).

[108] 4. Az I. rendű terhelt védője indítványában foglaltakra tekintettel a Kúria szükségesnek tartja kitérni arra, hogy a BH 2021.8. számon közzétett Bfv.II.131/2020/6. számú határozata semmilyen formában nem tartalmaz olyan kitétel, amit az indítvány neki tulajdonított, nevezetesen, hogy „a tényből tényre levont következtetés a következetes és töretlen jogalkalmazói gyakorlat szerint lehet felülvizsgálat tárgya”. Nem is tartalmazhat, mert a következetes és töretlen bírói gyakorlat éppen ezzel ellentétes; a tényből tényre vont következtetés – szemben a tényből jogra vont következtetéssel – soha nem lehet a felülvizsgálat tárgya.

[109] Következik ez abból, hogy a téves ténybeli következtetés az ítéleti tényállás hibája [Be. 591. § (2) bekezdés d) pont]. A tényállás azonban a felülvizsgálati indítványban nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. Következésképp a tényállás téves ténybeli következtetés okán való megalapozatlansága sem lehet felülvizsgálat tárgya. Jelen esetben a felülvizsgálati eljárásban a Kúria kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítéleti tényállásból a bünszervezet törvényi tényállási elemei maradéktalanul kitűnnek-e. Ezt pedig megtette és igenlően válaszolta meg.

[110] 5. A Kúria megállapította azt is, hogy az eljáró bíróságok nem valósítottak meg a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott más eljárási szabálysértést sem.

[111] A fentiekre tekintettel a Kúria az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terheltek védői felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a támadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya szerint tanácsulésen – az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terheltek tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[112] A Kúria elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában jelen ügytípusra öttagú tanács eljárását rendelte el.

[113] **IV.** A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[114] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. május 2.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró